ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στην υπόθεση C-263/88 *

I — Πραγματικά περιστατικά

1. *Νομικό πλαίσιο*

Η ισχύς της αποφάσεως 80/1186/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1980, περί συνδέσεως των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΕ L 361, σ. 1), παρατάθηκε διαδοχικά μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 1986 (απόφαση 85/159/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 1985, ΕΕ L 61, σ. 25), στη συνέχεια δε μέχρι τις 30 Ιουνίου 1986 (απόφαση 86/46/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1986, ΕΕ L 63, σ. 94). Η απόφαση αυτή ορίζει στο άρθρο 137:

«Όσον αφορά το καθεστώς που ισχύει στον τομέα της εγκατάστασης και των υπηρεσιών, οι αρμόδιες αρχές των χωρών και εδαφών δεν κάνουν διακρίσεις εις βάρος των υπηκόων και εταιριών των κρατών μελών. Αν όμως, για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα, ένα κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει τέτοια μεταχείριση έναντι των υπηκόων ή των εταιριών της Γαλλικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Δανίας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών ή του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας που έχουν εγκατασταθεί σε μια χώρα ή έδαφος, καθώς και έναντι των εταιριών που υπάγονται στην ίδια νομοθεσία της εν λόγω χώρας ή εδάφους και έχουν εγκατασταθεί σ' αυτή τη χώρα ή έδαφος, η αρμόδια αρχή της χώρας ή του εδάφους δεν υποχρεούται να παράσχει παρόμοια μεταχείριση.»

Την 1η Ιουλίου 1986 τέθηκε σε ισχύ μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 1990 η νέα απόφαση 86/283/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1986, σχετικά με τη σύνδεση των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΕ L 175, σ. 1).

Το πεδίο εφαρμογής της καλύπτει τα εδάφη που εξαρτώνται από τη Γαλλική Δημοκρατία, τις χώρες και τα εδάφη που εξαρτώνται από το Ηνωμένο Βασίλειο, τις χώρες που εξαρτώνται από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και, εν μέρει, τη Γροιλανδία (πρώτη αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως 86/283).

Το άρθρο 176 της αποφάσεως αυτής επαναλαμβάνει τη διάταξη του άρθρου 137 της αποφάσεως 80/1186/ΕΟΚ, περιλαμβανομένης και της ρήτρας αμοιβαιότητας.

2. *Τα διαβήματα της Επιτροπής*

Η *Επιτροπή* πληροφορήθηκε ότι οι γαλλικές αρχές δεν είχαν λάβει τα μέτρα που θα επέτρεπαν στους υπηκόους άλλου κράτους μέλους, κατόχους του αναγκαίου γαλλικού διπλώματος να εγκατασταθούν ή να παρέχουν υπηρεσίες ιατρού, νοσοκόμου γενικής περιθάλψεως, μαίας, οδοντιάτρου και κτηνιάτρου στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη της Γαλλίας (στο εξής: πέντε επαγγέλματα).

Η Επιτροπή φρονεί ότι η προϋπόθεση της αμοιβαιότητας που θέτουν τα άρθρα 137 και 176 των ανωτέρω αποφάσεων του Συμβουλίου πληρούται το αργότερο από την ημερομηνία εφαρμογής των οδηγιών 75/362/ΕΟΚ,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

77/452/ΕΟΚ, 80/154/ΕΟΚ, 78/686/ΕΟΚ και 78/1026/ΕΟΚ που αφορούν την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων για τα πέντε επαγγέλματα. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι δυνάμει των οδηγιών αυτών τα άλλα κράτη μέλη υποχρεούνται να αναγνωρίσουν τα γαλλικά διπλώματα όπως εξάλλου και τα διπλώματα που εκδίδουν τα άλλα κράτη μέλη, τα απαιτούμενα για την άσκηση των επαγγελμάτων αυτών, που ανήκουν σε υπήκοο της Γαλλικής Δημοκρατίας χωρίς να μπορούν να θέσουν κανέναν όρο ως προς τον τόπο εγκαταστάσεως του ενδιαφερομένου.

Κατά συνέπεια η Επιτροπή θεώρησε ότι η νομοθετική ρύθμιση των επαγγελμάτων αυτών στα γαλλικά υπερπόντια εδάφη δεν συμβιβάζεται με τις προαναφερθείσες αποφάσεις του Συμβουλίου και με έγγραφο της 19ης Δεκεμβρίου 1985 κάλεσε τη Γαλλική Κυβέρνηση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός δύο μηνών. Με σημείωμα που περιήλθε στην Επιτροπή στις 15 Απριλίου 1986 οι γαλλικές αρχές δεν αμφισβήτησαν την προσαπτόμενη παράβαση αλλά παρατήρησαν ότι καταρτίζονται ήδη τα αναγκαία μέτρα για την ευθυγράμμιση των τοπικών νομοθεσιών. Επισήμαναν πάντως ότι η ποικιλία των διαδικασιών που ισχύουν στα συγκεκριμένα εδάφη και οι τοπικές ιδιαιτερότητες δυσχεραίνουν την κατάρτιση συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, τουλάχιστον πριν από τον Ιούνιο του 1986.

Ελλείψει άλλης ανακοινώσεως, η Επιτροπή εξέδωσε στις 27 Μαΐου 1987 αιτιολογημένη γνώμη κατά την οποία η Γαλλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 137 της αποφάσεως 80/1186 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1980, περί της συνδέσεως των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα όπως παρατάθηκε η ισχύς της μέχρι τις 30 Ιουνίου 1986, και από το άρθρο 176 της αποφάσεως 86/283 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1986, σχετικά με τη σύνδεση των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Η Γαλλική Δημοκρατία κλήθηκε να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός δύο μηνών.

Με έγγραφο της 3ης Αυγούστου 1987, η *Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Γαλλίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες* κοινοποίησε στην Επιτροπή τα στοιχεία που της είχαν ζητηθεί. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι καμιά διάταξη του εσωτερικού δικαίου δεν εμποδίζει την ελευθερία εγκαταστάσεως και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών των υπηκόων των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας που είναι κάτοχοι των γαλλικών διπλωμάτων που απαιτούνται για την ανάληψη των επίδικων πέντε επαγγελμάτων, σε τέσσερα από τα έξι εδάφη στα οποία αναφέρεται η αιτιολογημένη γνώμη: πρόκειται για τα γαλλικά εδάφη της Ανταρκτικής, τα νησιά Wallis και Futuna, το Mayotte και το Saint-Pierre-et-Miquelon.

Σχετικά με τα δύο άλλα εδάφη, οι γαλλικές αρχές ανακοίνωσαν ότι, αφενός, στη Νέα Καληδονία και στα εξαρτώμενα εδάφη οι υπήκοοι των άλλων κρατών μελών που είναι κάτοχοι των γαλλικών διπλωμάτων τα οποία απαιτούνται για την άσκηση του επαγγέλματος του νοσοκόμου μπορούν να εγκατασταθούν ή να παρέχουν υπηρεσίες· για τα λοιπά επαγγέλματα έχουν αρχίσει οι νομοθετικές και κανονιστικές διαδικασίες. Αφετέρου, στη Γαλλική Πολυνησία δεν σημειώθηκε καμιά μεταβολή πλην όμως για τα πέντε επίδικα επαγγέλματα πρέπει να αποφανθεί η Συνέλευση του εδάφους αυτού.

Οι γαλλικές αρχές υπολόγισαν ότι θα απαιτηθεί περίοδος έξι μηνών για τη θέσπιση σε τοπικό επίπεδο των διαφόρων διατάξεων που είναι αναγκαίες για την ευθυγράμμιση των κανόνων των δύο αυτών εδαφών με το κοινοτικό δίκαιο.

Στις 22 Ιανουαρίου 1988 η Επιτροπή πληροφορήθηκε με έγγραφο του αντιπροσώπου της Γαλλίας για την εξέλιξη της νομοθεσίας στη Νέα Καληδονία: το δίκαιο που ισχύει για τους ιατρούς, τις μαίες και τους χειρουργούς-οδοντιάτρους τροποποιήθηκε τον Αύγουστο του 1987 ενώ συνεχίζεται η διαδικασία όσον αφορά τους κτηνιάτρους.

Η καθυστέρηση στη θέσπιση της νομοθεσίας στην Πολυνησία εξηγείται από τα γεγονότα του Δεκεμβρίου 1987 που οδήγησαν στον σχηματισμό νέας πολιτικής πλειοψηφίας, στην παραίτηση της κυβερνήσεως του εδάφους και στην αντικατάστασή της.

Η Επιτροπή έκρινε ότι η Γαλλική Δημοκρατία δεν συμμορφώθηκε προς την αιτιολογημένη γνώμη δεδομένου ότι δεν τροποποίησε τη ρύθμιση που διέπει τους κτηνιάτρους στη Νέα Καληδονία ούτε αυτή που διέπει τα πέντε επαγγέλματα στη Γαλλική Πολυνησία και άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

II — Έγγραφη διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

Η προσφυγή της Επιτροπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 23 Σεπτεμβρίου 1988.

Η έγγραφη διαδικασία εξελίχθηκε ομαλά.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Κάλεσε πάντως την Επιτροπή να προσκομίσει το υπ' αριθ. 406 από 26 Μαρτίου 1986 έγγραφο της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Γαλλίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, προσφεύγουσα, ζητεί από το Δικαστήριο:

— να κρίνει ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να θεσπίσει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να επιτραπεί στους υπηκόους άλλων κρατών μελών, κατόχους του απαιτούμενου στον οικείο τομέα γαλλικού διπλώματος, να εγκαθίστανται ή να παρέχουν υπηρεσίες ως ιατροί, νοσοκόμοι γενικών καθηκόντων, μαίες, οδοντίατροι ή κτηνίατροι στο υπερπόντιο έδαφος της Γαλλικής Πολυνησίας, καθώς και ως κτηνίατροι στη Νέα Καληδονία και τα εξαρτώμενα εδάφη, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 137 της απόφασης 80/1186 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1980, περί της συνδέσεως των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, η ισχύς της οποίας παρετάθη έως τις 30 Ιουνίου 1986, και από το άρθρο 176 της απόφασης 86/283 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1986, σχετικά με τη σύνδεση των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα·

— να καταδικάσει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Η Γαλλική Κυβέρνηση δηλώνει μόνο ότι έκανε και θα κάνει κάθε προσπάθεια για να επιλυθεί το συντομότερο δυνατό η παρούσα αντιδικία.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Η *Γαλλική Κυβέρνηση* δεν αμφισβητεί κατ' ουσίαν την παράβαση. Επικαλείται τις ιδιαιτε-

ρότητες της οργανώσεως της Γαλλικής Πολυνησίας και της Νέας Καληδονίας και το γεγονός ότι η υπόθεση άπτεται των αρμοδιοτήτων των κεντρικών και τοπικών αρχών. Εξάλλου τονίζει τις προσπάθειες που αναπτύσσει για την εξεύρεση λύσεως· συγκεκριμένα αναφέρει το υπ' αριθ. 79 ψήφισμα της 26ης Ιανουαρίου 1989, της τοπικής Συνελεύσεως της Νέας Καληδονίας που αναγνώρισε το δικαίωμα εγκαταστάσεως και παροχής υπηρεσιών ιατρού και χειρουργού κτηνιάτρου σε όλους τους κατόχους του απαιτουμένου γαλλικού διπλώματος (*Journal officiel de la Nouvelle-Calédonie* της 14.2.1989, σ. 295).

Όσον αφορά τους περιορισμούς στην άσκηση των εν λόγω επαγγελμάτων που ισχύουν στη Γαλλική Πολυνησία, η Γαλλική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι ετοίμασε νομοσχέδιο το οποίο υπεβλήθη, δυνάμει του άρθρου 74 του Συντάγματος στην τοπική Συνέλευση η οποία διατύπωσε τη γνώμη της.

Η *Επιτροπή* εξέφρασε ικανοποίηση με την πληροφορία ότι η Συνέλευση του εδάφους της Νέας Καληδονίας προσάρμοσε την τοπική κανονιστική ρύθμιση στις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου. Αντιθέτως διατηρεί τα αιτήματα που διατύπωσε με το δικόγραφο της προσφυγής όσον αφορά τα πέντε επαγγέλματα στη Γαλλική Πολυνησία.

Gordon Slynn
εισηγητής δικαστής